

AVINOR AS
Postboks 150
2061 GARDERMOEN

Vedtak om endret tillatelse etter forurensningsloven til drift av anlegg for fly- og baneavising, samt brannøving ved Tromsø lufthavn Langnes, Tromsø kommune

Fylkesmannen i Troms gir tillatelse til bruk av fly- og baneavisingkjemikalier, samt anlegg for brannøvingsaktiviteter ved Tromsø lufthavn Langnes.

Tillatelsen gjelder på de vilkår og forutsetninger som er gitt i vedlagte utslippstillatelse.

Tillatelsen er gyldig fra dags dato.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsloven §§ 11 og gjelder på de vilkår og forutsetninger som er gitt i vedlagte tillatelse, jf. forurensningsloven § 16.

Tillatelse av 26. april 2004 (Utslippstillatelse for fly- og baneavisingkjemikalier ved Tromsø lufthavn Langnes) og 27. august 2001 (Utslippstillatelse for brannøvingsplass ved Tromsø lufthavn Langnes) er opphevet av forurensningsloven § 18, 3. ledd.

Med medhold i forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4, skal Avinor AS betale et gebyr på kr 84 300,- for saksbehandlingen.

Fylkesmannen i Troms viser til søknad fra Avinor AS av 22. desember 2017, og vedlegg av 8. juni 2018.

I denne saken har Fylkesmannen i Troms fattet følgende vedtak:

Vedtak

Fylkesmannen i Troms gir herved tillatelse etter forurensningsloven til bruk av fly- og baneavisingkjemikalier, samt anlegg for brannøvingsaktiviteter ved Tromsø lufthavn Langnes.

Det er satt utslippsbegrensninger og vilkår i tillatelsen.

Vedtaket er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 (forurensningsloven) §§ 11. Vilkår for tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 16, og er gjengitt i sin helhet i vedlagte utslippstillatelse.

Tillatelse av 26. april 2004 (*Utslippstillatelse for fly- og baneavisingkjemialer ved Tromsø lufthavn Langnes*) og 27. august 2001 (*Utslippstillatelse for brannøvingsplass ved Tromsø lufthavn Langnes*) oppheves fra dags dato med hjemmel i forurensningsloven § 18, 3. ledd.

Tillatelsen er gyldig fra dags dato.

Tillatelsen til utslipp fritar ikke for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler jf. forurensningslovens § 10, annet ledd.

Vi gjør oppmerksom på at Avinor AS selv er ansvarlig for å innhente andre nødvendige tillatelser, samt sørge for at virksomheten ikke kommer i strid med annen offentlig lovgivning.

Bakgrunn for søknaden

Avinor AS har søkt Fylkesmannen i Troms om endring av eksisterende tillatelser ved Tromsø lufthavn Langnes.

Gjeldende utslippstillatelser

Avinor AS fikk i 2004 tillatelse etter forurensningsloven til forbruk av 230 000 liter 100 % glykol flyavisingkjemikalier, og 28 tonn KOF baneavisingkjemikalier per sesong ved Tromsø lufthavn Langnes. Det ble gitt tillatelse til maksimalt forbruk av flyavisingkjemikalier på 52 000 liter per måned. Tillatt forbruk av baneavisingkjemikalier ble i 2013, økt til 35 tonn KOF per sesong.

I 2001 fikk Avinor AS tillatelse etter forurensningsloven til drift av brannøvingsfelt ved Tromsø lufthavn Langnes. Det ble gitt en årlig ramme på forbruk av inntil 25 000 liter jetparafin.

Flyavisingkjemikalier

Ved isdannelse og snøvær, brukes flyavisingkjemikalier (glykol) for å fjerne is og snø på fly. Dette gjøres for å opprettholde de aerodynamiske egenskaper, samt forhindre at fastfrosset snø og is løsner i lufta og påfører skader på fly. Bruk av flyavisingkjemikalier er derfor nødvendig for en sikker avvikling av flytrafikken i vintersesongen.

Ved Tromsø lufthavn Langnes benyttes det to typer flyavisingkjemikalier, Safewing MP I 1938 Ecoplus og Safewing MP II flight. Begge kjemikalier inneholder tilsetningsstoffer som kan være giftig for vannlevende organismer. Nivåene av disse stoffene er imidlertid så lave at de ikke er merkepliktige.

Det har vært betydelig årlig variasjon i bruk av flyavisingkjemikalier ved Tromsø lufthavn Langnes. Forbruket var over tillatt grense på 230 000 liter 100 % glykol i 2013 og 2017. Ellers har forbruket variert mellom ca. 90 000 liter til ca. 200 000 liter 100 % glykol i perioden fra 2012 til 2017.

Baneavisingsskjemikalier

For å oppnå god friksjon ved snø og isdannelse benyttes baneavisingsskemikalier og/eller sand. Ved Tromsø lufthavn Langnes brukes formiatbaserte baneavisingsskemikalier (Aviform Solid, granulert og Aviform L50, flytende). Formiat er et organisk salt uten miljøfarlige tilsetningsstoffer som brytes raskt ned i naturen.

Det har de to siste sesongene vært brukt baneavisingsskemikalier som tilsvarer ca. 6000 – 10 000 kg KOF ved Tromsø lufthavn Langnes. Dette er langt under maksimalt tillatte forbruk av baneavisingsskemikalier som er satt til 28 000 kg KOF per år.

Søknad om endring

Avinor AS søker om tillatelse til forbruk av 350 000 liter 100 % glykol per sesong, med et maksimalt forbruk på 85 000 liter 100 % glykol per måned.

Det søkes også om forbruk av baneavisingsskemikalier, tilsvarende 35 000 kg KOF per sesong.

Avinor AS søker om å deponere glykolholdig snø på snødeponier tilknyttet flyavisingsskuffene, men søker også om å få tillatelse til å deponere glykolholdig snø fra avising sør, i sjø ved nordvestlig ende av rullebanen.

For å drive brannøving, søker Avinor AS om et årlig forbruk av 10 000 liter parafin, 2000 kg slukkepulver, 250 kg propan, 350 liter teknisk sprit og 3000 liter brannskum per år. I tillegg søkes det om månedlige tester av skumkanoner, årlig funksjonstest av pulveraggregater, og utslipp fra brannøvingsfeltet gjennom oljeutskiller til sjø.

Avrenningsforhold ved lufthavnen

I søknaden blir det beskrevet at Tromsø lufthavn Langnes ligger på en løsmasseavsetning med leire og skjellsand.

Det opplyses at rullebanen har sluk og overvannsnett som fanger mye av avrenningen fra rullebanen. I øst er det etablert sluk og overvannsnett langs hele rullebanen, mens i vest er det etablert overvannsnett på deler av rullebanen. Hovedandelen av overvannet blir ført ut i fjærområdene nord for rullebanen og sør for rullebanen, mens noe infiltrerer i grunn, og da spesielt i sørvestlig ende av rullebanen.

Snø, som blir brøytet fra rullebanen, blir hovedsakelig frest øst for rullebanen.

Avinor AS opplyser i søknaden at Tromsø lufthavn Langnes har to avisingsskuffeplattformer, en i sør og en i nord. Ved begge avisingsskuffeplattformer er det fall mot sluk, slik at glykolholdig overvann kan samles opp og føres mot dypvannsutslipp i Sandnessundet. Glykolholdig snø fra avisingsskuffeplattformene blir deponert på egne snødeponi i nærheten av avisingsskuffeplattformene. Disse har fast dekke og dypvannsutslipp. Avisingsskuffeplattform og snødeponi i sør er imidlertid i dårlig stand og det er rapportert sprekker i dekket.

En mindre mengde overvann fra avisingsskuffeplattformene har drenering mot en liten bekk som går ut i Sandnessundet.

I tillegg til flyavising blir det gjennomført preventiv frostbehandling av fly på flyoppstillingsplass foran terminalbygget. Området ved flyoppstilling og taksebane har avrenning via kummer og overvannsledning. Avrenningen skjer delvis direkte til Sandnessundet, og delvis via en liten bekk som går ut i Sandnessundet.

Ved brannøvingsfelt i nord er det etablert sluk som samler opp vann/kjemikalier og fører dette via oljeutskiller til sjø vest for Rottbogen. Avinor AS har ikke kunne fremskaffe dokumentasjon på hvor langt ut denne avløpsledninga er anlagt.

Organisk belastning

Avinor AS har gjennomført teoretiske beregninger på organisk belastning av bruk av fly- og baneavisingkjemikalier ved Tromsø lufthavn Langens.

De har beregnet at ca. 75 % av flyavisingkjemikaliene vil falle av ved avisningsplattformene, og så drenerer direkte via sluk ut i sjø eller følge snø som brøytes til snødeponiene. Det resterende vil falle av flyet under taksing og take-off, og vil spres over et større område med utslipp over overvannsnettet langs rullebanen.

Tålegrensen ved lufthavnen er beregnet å være 0,6 kg kjemisk oksygenforbruk (KOF)/m² per år. For flyavisingplattform i sør er det antatt en noe lavere nedbrytingskapasitet og tålegrensen er satt til 0,2 kg KOF/m² per år. Beregninger fra Avinor AS viser at grunnens bæreevne for KOF er overskredet ved flyavisingplattform i sør og den sørøstlige og østlige (midt) siden av rullebanen.

Naturverdier

Det ble gjennomført kartlegging av biologisk mangfold på Tromsø lufthavn i 2010 (*Biologisk mangfold, Tromsø lufthavn BM-rapport nr 3-2010. Dato: 21. 01.2011*).

Langnesfjæra, som ligger i influensområdet til Tromsø lufthavn Langnes, ble beskrevet å være en A-naturtypelokalitet for strandeng og strandsump, og et viktig nærings- og rasteområde for våtmarksfugl. I tillegg ble Langneshågen, som også ligger i influensområdet til Tromsø lufthavn Langnes, beskrevet å være et lokalt viktig område for høgstaude-bjørkeskog, og det er gjort registreringer av kildegras her (rødlistet art).

Offentlig ettersyn/høringsuttalelser:

Søknaden ble annonsert i avisene «*Nordlys*», «*iTromsø*» og på vår hjemmeside. Søknaden ble også oversendt Tromsø kommune for merknader. Høringsfrist ble satt til 1. mai 2018. Det kom ingen merknader til søknaden.

Fylkesmannens vurdering

I henhold til forurensningsloven § 18, tredje ledd, kan forurensningsmyndighetene tilbakekalle eller endre tillatelser når det har gått 10 år etter at den ble gitt.

Fylkesmannen finner behov for å endre/tilbakekalle utslippstillatelsene fra 2001 og 2004 for å kunne gi en ny og oppdatert tillatelse.

Organisk belastning

Beregningene til Avinor AS viser at belastningen fra infiltrasjon av avisingskjemikalier på flyavisingsplattform i sør overskrider naturlig tålegrense. Beregningene viser også at belastningen øst for rullebanen er overbelastet ved maksimalt forbruk av både fly- og baneavisingskjemikalier, mens tålegrensen ikke er overskredet for de resterende områdene.

Avinor AS skriver i søknaden at det sjeldent vil være behov for maksimalt forbruk av både fly- og baneavisingskjemikalier, og at overskridelsene øst for rullebanen er små.

Det tas prøver av grunnvann ved Tromsø lufthavn Langnes jevnlig, blant annet for å vurdere om grunnen er overbelastet av avisingskjemikalier. Ved en av brønnene ved avisingsplattform i sør var det målt glykol i august og formiat i september 2017. Formiat kan enten stamme fra baneavisingskjemikalier, eller fra nedbryting av glykol.

Miljøundersøkelsene viste at formiatinnholdet steg frem til desember, før det avtok, og steg igjen i april og mai. Det ble også påvist høye nivåer av KOF, total organisk karbon (TOC) og metan i denne brønnen i avisings sesongen 2017. Metan ble også påvist utenfor sesong. Resultatene fra miljøovervåkingen ved avisingsplattform/snødeponi i sør viser tegn på oksygensvikt og anaerobe forhold, og er en indikasjon på at grunnvannet i området blir overbelastet på grunn av nedbrytning av avisingskjemikalier. Fylkesmannen vurderer at det er behov for å gjennomføre tiltak for å redusere overbelastningen av grunnvann ved avisingsplattform/snødeponi i sør.

Avinor AS beskriver i søknaden at det er planer om å enten etablere ny avisingsplattform/snødeponi, eller rehabilitere eksisterende avisingsplattform/snødeponi i sør.

Fylkesmannen har stilt vilkår i tillatelsen om at det må etableres ny avisingsplattform/snødeponi som erstatter avisingsplattform/snødeponi i sør. Alternativt kan avisingsplattform/snødeponi i sør rehabiliteres slik at man unngår overbelastning av grunnen i området. Fylkesmannen har satt krav om at handlingsplan for rehabilitering av avisingsplattform/snødeponi i sør skal oversendes Fylkesmannen i Troms innen 31. desember 2019.

Frem til avisingsplattform/snødeponi blir oppgradert, planlegger Avinor AS følgende tiltak for å redusere overbelastningen ved avisingsplattform/snødeponi i sør:

1. forsegling av sprekker mellom kummer og asfalt
2. forsegling av asfalskjøter
3. informere avisingsoperatørene om de negative miljøkonsekvensene av høyt forbruk
4. forsøke å gjennomføre flyavising på avisingsplattform i nord på dager med sterk vind fra nord for å redusere avdrift av glykolholdige kjemikalier til områder uten tett dekke
5. frakte glykolholdig snø ved hjelp av krokcontainere til sjøresipient i nordvestlig ende av rullebanen

Fylkesmannen vurderer at strakstiltak, som er skissert for å redusere overbelastning av grunnen ved avisingsplattform/snødeponi i sør, er tilfredsstillende frem til ny/rehabiliterert avisingsplattform/snødeponi er på plass.

Fylkesmannen vil imidlertid påpeke at dumping av glykolholdig snø i sjøresipient må begrenses mest mulig. Vi vurderer at det er stor fare for at dumping av snø i sjø vil medføre at mye av snøen havner i fjæra. I etterkant av innsendt søknad, har Avinor AS beskrevet at de ønsker å frakte overskudd av glykolholdig snø til sjøresipient vest for flyplassen (Sandnessundet) i stedet for til sjøresipient i nordvestlig ende av rullebanen. Se for øvrig vurdering av *utslipp til fjæra og sjø* i avsnitt på side 7.

I mai 2017 ble det påviste høye konsentrasjoner av glykol i en brønn ved avisingsplattform/snødeponi i nord. Det har ikke tidligere blitt påvist glykol i grunnen i dette området. Avinor AS beskriver at de påviste nivåene av glykol i en miljøbrønn ved avisingsplattform/snødeponi i nord trolig skyldes at det i foregående sesong ble kjørt glykol- og formiatholdig snø til snødeponiet i nord for å avlaste grunnen i sør.

For å følge opp den påviste forurensningen ved flyavisingsplattformen/snødeponi i nord, planlegger Avinor AS hyppig prøvetaking og analyser i grunnvannsprøver i området. Fylkesmannen vurderer at dette er et tilstrekkelig tiltak for å avdekke om det er behov for rehabilitering av avisingsplattform/snødeponi i nord.

Brannøving

Brannøving er nødvendig for å kunne gi personell den trening som trengs for å kunne gjennomføre viktige arbeidsoppgaver knyttet til brannslukking ved Tromsø lufthavn Langnes.

Utslipp av røyk fra brannøvingsfeltet kan forårsake ulemper for naboer. I utslippstillatelsen av 27. august 2001 er det satt krav om at det ikke skal igangsettes øvelser når vindforholdene er slik at røyken kan føres inn over de nærmeste boligene. Fylkesmannen viderefører dette kravet i ny tillatelse for drift av brannøvingsfeltet, og det stilles krav til at det føres driftsjournal slik at vi kan følge opp dette ved tilsyn ved Tromsø lufthavn Langnes. Fylkesmannen stiller også krav til at slukkingen skal tilta så snart simulatoren er overtent slik at røykutslippet begrenses mest mulig.

Ved slukkeøvelser skal det brukes vann hvis mulig. Ved bruk av brannskum/slokkemidler skal det ikke forbrukes mer enn det som er nødvendig for effektiv slokking av brann. Det vil bli satt krav om tett dekke på alle felt hvor det foregår brannøvingsaktiviteter som kan medføre forurensning til grunnen. Utformingen av anlegget skal sikre at olje- og kjemikalieholdig vann føres til godkjent renseanlegg, eller samles opp og leveres til godkjent mottak.

Avinor AS søker også om funksjonstester av slukkemidler/utstyr med bruk av skum og pulver. Funksjonstest med skum skal gjennomføres en gang per måned, mens funksjonstest med pulver skal gjennomføres en gang per år. Fylkesmannen har stilt krav om at funksjonstestene gjennomføres på brannøvingsfeltet. Det stilles også krav til å ha minst mulig utslipp ved funksjonstestene. Blant annet stilles det krav til at det benyttes oppsamlingsanordninger ved testing/tømming av pulveraggregater.

Vi vil gjøre oppmerksom på at kasserte brannslukningsprodukter/kjemikalier er å anse som næringsavfall, og skal leveres til godkjent avfallsmottak dersom det ikke gjenvinnes (jf. forurensningsloven § 32).

I utslippstillatelse for drift av brannøvingsfelt fra 2001, er det fastsatt en grenseverdi på utslipp av avløpsvann fra brannøvingsfelt på 20 mg/l olje. Denne grenseverdien ble overskredet ved 1 av 2 analyserte prøver i 2016, 1 av 2 analyserte prøver i 2017 og i 1 av 3 analyserte prøver i 2018. Ved den siste overskridelsen i 2018 ble det målt 311 mg/l olje i avløpsvannet. I etterkant av denne målingen ble oljeutskiller ved brannøvingsfeltet tømt. Prøvetakinger i etterkant av denne tømmingen viser ingen overskridelser. Dette illustrerer at det er svært viktig med gode rutiner for jevnlig vedlikehold av oljeutskiller, og det er derfor stilt vilkår om at virksomheten skal utarbeide prosedyrer for bruk og vedlikehold av oljeutskiller.

Så fremt virksomheten overholder utslippsgrensen på olje i avløpsvann fra oljeutskiller, vurderer Fylkesmannen at drift av brannøvingsfeltet ikke vil forringe vannkvaliteten i området.

Utslipp til fjæra og sjø

Av vannforskriften § 4 fremgår det at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse. Det er derfor viktig å vurdere tilstanden i resipientene, samt gjøre en samlet vurdering av belastningen som skyldes utslipp av avisingskjemikalier og kjemikalier fra brannøvingsfeltet ved Tromsø lufthavn Langnes.

I 2010 gjennomførte Akvaplan-Niva AS resipientundersøkelser av vannprøver, sedimenter og fjæra ved Rottbogen¹ på vegne av Avinor AS. Det ble samtidig gjennomført undersøkelser av bunnsediment fra Sandnessundbrua til Giæverbukta, fjæreundersøkelser fra Sandnessundbrua til sør for Grindneset, og jordprøvetaking fra området ved Giæverbukta².

Resipientundersøkelsene fra 2010 viser at fjæraområdet rundt Tromsø lufthavn Langnes er forurenset. Se faktaboks 1 for utfyllende resultater fra disse undersøkelsene.

Utslippsledningene fra lufthavnen, med unntak av ett dypvannsutslippspunkt, ligger per dags dato i fjæresonen. Resultater fra miljøundersøkelsene tyder på at området er til dels sterkt påvirket av det lokale utslippet av avisingskjemikalier og annen avrenning fra flyplassen.

Området er blant annet kjent for å være et viktig nærings- og rasteområde for våtmarksfugl, og det er derfor svært uheldig at fjæra er forurenset. På bakgrunn av miljøundersøkelsene i fjæra og sjø, vurderer Fylkesmannen at det er nødvendig å stille krav til at utslippsledningene, som fører utslipp av avisingskjemikalier og brannøvingskjemikalier, enten knyttes til offentlig avløpsnett, eller legges til sjø med god vannutskiftning. Vi vil gjøre oppmerksom på at tiltakshaver vil være den som bærer kostnadene med tiltaket.

Fylkesmannen har satt krav til at det må sendes en handlingsplan for utbedring av utslippsledningene ved Tromsø lufthavn Langnes **innen 31. desember 2019**.

¹ Resipientundersøkelse Rottbogen, Tromsø lufthavn 2010. Akvaplan-niva AS Rapport: 5034 -1.

² Miljøundersøkelse ved Tromsø lufthavn 2010. Akvaplan-niva AS Rapport 4514-1.

Faktaboks 1:Rottbogen

Kjemiske analyser av vann og sediment viser noe målbar forurensning. Blant annet er det påvist glykol i sjøvann, men ikke i sedimenter fra dette området. Formiat ble ikke påvist i vannprøvene, men ble derimot funnet over deteksjonsgrensen i sedimentene. THC blir også rapportert over deteksjonsgrensen i sedimentprøver, og det blir beskrevet at dette kan stamme fra parafin fra brannøvelser.

Undersøkelser av biologiske effekter viser at området er moderat til sterkt påvirket av utslipp fra flyplassdrift. Blant annet ble det dokumentert en skjev individfordeling mellom bunndyrarter, med en høyere andel av forurensningstolerante arter.

Strandundersøkelsene viste at deler av områder er preget av redusert antall arter, og at sedimentene i fjæra er lettere til sterkt anoksisk. I nærheten av utslippspunkt var det nesten ingen begroing, kun tarmgrønnske eller individer som var i stå sterk oppløsning at identifisering ikke var mulig. Det var i tillegg sterk H₂S-/løk- lukt i en avstand på inntil 200 meter fra utslippspunkt.

Giæverbukta og Sandnessundet

Glykol ble målt i sedimentprøver fra Giæverbukta, men ble ikke funnet over målbare verdier i sedimentprøver fra Sandnessundet. Formiat ble ikke funnet i noen av sedimentprøvene.

Det ble ikke påvist glykol i jordprøver som ble analysert.

Fjæraområdet ved Sandnessundbrua var normalt til moderat belastet, mens fjæraområdene lenger sør var sterk til meget sterk belastet. I dette området var det nesten ingen alger eller dyr, sterk bakterievekst, samt oksygenfrie sedimenter med lukt av H₂S/løklukt.

Journalføring og årlig rapportering til Fylkesmannen

Virksomheten skal fortløpende journalføre daglig drift ved anlegget. Opplysningene må oppbevares i minst 10 år, og skal være tilgjengelig ved tilsyn.

Innen **1. mars** hvert år skal utslippsdata fra foregående år, samt mengder og typer deponert avfall rapporteres til Fylkesmannen via www.altinn.no. Rapportering skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder for egenrapportering, se www.miljodirektoratet.no.

Avinor AS har i søknaden et ønske om å rapportere forbruk per sesong. Miljømyndighetene ønsker imidlertid at alle norske utslipp rapporteres inn over samme tidsperiode slik at man lettere kan sammenligne utslipp. Fylkesmannen har derfor satt krav til at det skal rapporteres på årsbasis og ikke på basis av avisings sesong. Det vil si at rapporteringen gjelder for to ulike vintersesonger.

Årlig egenrapportering

Resultater fra analyser som beskrevet i miljøovervåkningsprogram som var vedlagt søknaden skal rapporteres i egenrapporten. Verdier under deteksjonsgrenser skal rapporteres med deteksjonsgrenseverdi, og angis i kommentarfeltet. Frist for første rapportering via altinn.no er satt til **1. mars 2020**. Rapport for 2019 sendes til fmtrpostmottak@fylkesmannen.no.

Avinor AS skal ved egenkontrollrapporten dokumentere forbruk av fly- og baneavisingkjemikalier (tonn per måned og år), og gi en vurdering av fordeling av utslipp fra avisingplattform, takse- og rullebane (% eller tonn) til grunn, vassdrag og eventuelle renseanlegg.

Det skal også rapporteres om årlig brennstoffforbruk fra brannøvingsfeltet, fordelt på ulike typer brennstoff og antall øvelsesdøgn, samt gis en vurdering av overvåkingsresultatene fra brannøvingsfeltet.

Utvidet egenrapportering hvert 5. år

Fylkesmannen stiller krav til at Avinor AS gjennomfører resipientundersøkelser ved Tromsø lufthavn Langnes hvert 5. år.

Resipientundersøkelser skal rapporteres via egenrapportering i altinn.no **innen 1. mars hvert år**. Første rapportering av resipientundersøkelser er satt til 1. mars 2020. Hensikten med resipientundersøkelsene er å kartlegge hvilken belastning utslipp fra flyplassdrift og drift av brannøvingsplass påfører vannforekomsten. I tillegg skal belastning av fjæreamrådene undersøkes.

Fylkesmannen har følgende krav til resipientundersøkelsene:

1. Det skal kartlegges økologisk tilstand av plante- og dyresamfunn i vannforekomsten, og i fjæra og sjøbunnen utenfor Tromsø lufthavn Langnes.
2. Relevante kjemiske parametere (vann, biota og sediment) og fysisk- kjemiske støtteelementer skal analyseres i vannforekomsten, i sedimentene og i fjæra.

Graving

Ved behov for gravearbeider i områder med mistanke om forurenset grunn, må lufthavnen søke om gravetillatelse/tillatelse til håndtering av forurenset masse. Ved Tromsø lufthavn Langnes er det påvist forurensning av perfluorerte forbindelser. Miljødirektoratet er forurensningsmyndighet for slik forurensning ved alle Avinors flyplasser/brannøvingsfelt. Avinor AS må derfor vurdere om søknad om graving ved flyplassen skal sendes til kommunen som myndighet etter forurensningsforskriftens kap. 2, eller til Miljødirektoratet.

Substitusjonsplikten

Fylkesmannen har satt som krav at det ved Tromsø lufthavn Langnes til enhver tid skal benyttes de mest miljøvennlige kjemikalierne, og at det etableres prosedyrer som sikrer system for substitusjon av kjemikalier, jf. substitusjonsplikten i produktkontrollen.

Oppsummering og konklusjon

Forutsatt at vilkår i tillatelsen følges, vurderer vi at omsøkte tiltak ikke vil medføre fare for uakseptabel spredning av forurensning. Vi vurderer at samfunnsnyttene ved utslipp av fly-

og baneavisingkjemikalier og brannøvingsaktiviteter ved Tromsø lufthavn Langnes er større enn ulempene ved tiltaket.

Med bakgrunn i risiko for skade for naturmangfoldet anser vi kunnskapsgrunnlaget til å være tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken, jf. naturmangfoldloven § 8. Sett i sammenheng med øvrig miljøbelastning i området, jf. naturmangfoldloven § 10, vurderer Fylkesmannen at tiltaket ikke vil utsette økosystemet for uopprettelig skade, og at naturmangfoldet i liten grad berøres, så fremst utslipp av avisingkjemikalier og brannøvingskjemikalier legges til sjø med god vannutskiftning.

Vi har satt krav om at innsendt måleprogram følges, og at resipientundersøkelser blir gjennomført hvert 5. år for å følge opp eventuell forurensning.

Hvis miljøulempene blir vesentlig større eller annerledes enn først forutsatt, kan vi gjøre vedtak om skjerping av vilkårene eller trekke tilbake hele eller deler av tillatelsen (jf. forurensningsloven § 18).

Ansvarsforhold

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen er straffbart i henhold til forurensningsloven kapittel 10.

I medhold av forurensningsloven § 73, kan Fylkesmannen fastsette tvangsmulkt for å sikre at tiltakene gjennomføres som forutsatt i tillatelsen.

Vedtak om gebyr for behandling av søknaden

Fylkesmannen viser til varsel om behandlingsgebyr, datert 31. januar 2018. I kapittel 39 i forurensningsforskriften er det fastsatt at forurensningsmyndigheten skal innhente gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. For nye tillatelser og endring av tillatelser gjelder gebyrsatser fastsatt i § 39-4 i forurensningsforskriften.

Behandlingsgebyret er fastsatt til kr. 84 300,-. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker etter at dette brev er mottatt, jf. forurensningsforskriftens § 41-5. Eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen. Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyr må derfor betales i samsvar med ovenstående. Hvis Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløp bli refundert.

Klageadgang

Vedtaket kan, etter forvaltningsloven § 28, påklages til Miljødirektoratet av sakens parter, eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunktet underretning om avgjørelsen er kommet fram til vedkommende part. En eventuell klage skal angi det vedtaket som det klages over, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen. En eventuell klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan, etter anmodning eller av eget tiltak, beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort (jf. *forvaltningsloven § 42*). Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages (jf. *forvaltningsloven § 2 bokstav b*, jf. § 28).

Med visse begrensninger har partene rett til å se dokumentene i saken, og Fylkesmannen vil på forespørsel kunne gi nærmere opplysninger vedrørende denne saken. Oppstart av tiltak før en eventuell klage er avgjort skjer på eget ansvar.

Med hilsen

Evy Jørgensen e.f.
Miljøverndirektør

Per Kristian Krogstad
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Kristin Rapp Hansen	Oscar Pettersensvei 14	1678	Kråkerøy
Ola Lauritzen	Åsengata 6 C	0480	
Lars Workinn	Draugen 177	9016	Tromsø
Frode Rapp Larsen	Elias Kræmmers Gate 13	1607	Fredrikstad
Liv Krossli	Buervegen 9	3711	Skien
Biltrend Langnes AS	Postboks 5037	9283	TROMSØ
Lufttransport AS	Postboks 2203 Langnes	9268	TROMSØ
Widerøe Property AS	Langstranda 6	8003	BODØ
Forsvarsbygg	Postboks 405 Sentrum	0103	OSLO
Øien Madsen Eiendom AS	Postboks 2182	9268	TROMSØ
Rigmor Davidsen	Hammerbakken 9	1352	
Torbjørn Edvard Davidsen	Ullstindvegen 795	9023	Krokeldalen
Åse-Lill Daldorff Workinn	Marmælen 62	9016	Tromsø
Troms fylkeskommune	Postboks 6600 Langnes	9296	TROMSØ
Statens Vegvesen	Postboks 8142 Dep	0033	OSLO
Rolf Erik Davidsen	Midtgårdsveien 16	9050	Storsteinnes
Ella Mathilde Davidsen	Arne Borges Veg 5	3712	Skien

Tenk miljø – velg digital postkasse fra Digipost eller e-Boks på www.norge.no